

David Nicholls Mi

EURÓPA
KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2019

8. tonhalas rakott tészta

Azon az estén tehát Tooting egy apró lakásában a vállamnál fogva toltak be egy miniatúr konyhába, ahol tizenhatan zsúfoltak össze egy ingatag, tapétaragasztó felkenésére tervezett kecskelábú asztal körül, aminek a közepén meteoritként füstlögött a húgom hírhedt rakott tésztája, ami a szaga után ítélve akár pirított macskakaja is lehetett.

– Mindenki! Ez itt a helyes bátyám, Douglas! Legyetek hozzá kedvesek, nagyon félénk! – A húgom imádott ujjal mutogatni a félénk emberekre, és kiabálni, hogy nézzétek! FÉLÉNK! Helló, szia, halihó, Douglas, köszöntöttek a versenytársak, én pedig behajtogattam magam egy kempingszékbe, egy jóképű, szőrös, fekete harisnyát és csíkos mellényt viselő pasas és egy elképesztően gyönyörű nő közé.

– Connie vagyok – mondta a nő.

– Örvendek, Connie – feleltem élesen, mint egy sebészkes; így ismerkedtem meg a feleségemmel.

Egy ideig csendben üldögéltünk. Gondolkodtam azon, hogy megkérem, húzza ide a tésztástálat, de akkor ennem is kellett volna belőle, így aztán...

– Mivel foglalkozol, Connie?

– Jó kérdés – felelte, pedig nem volt az. – Úgy mondanám, művész vagyok. Legalábbis képzőművészetet tanultam, de olyan fellengzősen hangzik...

– Egyáltalán nem – jegyeztem meg, magamban meg azt gondoltam, hogy *jaj, istenem, egy művész*. Ha azt mondta volna, hogy „sejtbiológus”, senki sem állíthatott volna meg, de olya-

nokkal ritkán hozott össze a sors, a húgom házában pláne. *Művész*. Nem utáltam én a művészetet, de nem tetszett, hogy semmit sem tudok a témáról.

– Hát... vízfesték vagy olaj?

Felkacagott.

– Azért ennél egy kicsivel bonyolultabb.

– Hé, én is művészféle vagyok! – tolakodott bele a beszélgetésbe a balomon ülő jóképű férfi. – *Trapézművész!*

Ezután alig szólaltam meg. Jake egy harisnyás-mellényes szőrnök artista volt, aki a munkáját és önmagát is rajongásig szerette; hogyan versenyezhettem volna egy férfival, aki abból élt, hogy ellentmondott a gravitáció törvényének? Így aztán kukán üldögéltem, és a szemem sarkából figyelve Connie-t a következő megállapításokat tettem:

9. hét dolog connie-ról

1. Nagyon szép volt a haja. Jó fazonra vágott, tiszta, fényes, majdnem természetellenesen fekete, a hegye a füle mögött előrekunkorodott („A hegye” – van egyáltalán ilyen?) és keretbe foglalta csoda szép arcát. Nem erősségem a stíluselemzés, hiányos a szókincsem, de volt benne valami az ötvenes évek filmstárjaiból, az anyám úgy hívta volna, hogy „frizura”, mégis divatos és modern volt. „Divatos” – mit nem mondok! Amikor leültem, megcsapott a samponja és a parfümje illata, és nem azért, mert torkosborz módjára szimatolgattam a nyakát, annál azért illetudóbb vagyok, hanem mert az asztal tényleg nagyon kicsi volt.

2. Connie figyelt. A húgom és a barátai számára a „beszélgetés” annyit tett, hogy felváltva beszéltek, de Connie elmélyülten hallgatta a trapézművészt, arcát a tenyerébe hajtotta, a kisujja a szája szélénél pihent. Tartózkodó és hűvös volt, intelligenciája finoman körberagyogta. Az arckifejezése teljes, de nem kritikátlan vagy unott figyelemről árulkodott, így képtelenség volt leolvasni róla, vajon lenyűgözte valami vagy éppen ellenkezőleg, nevetségesnek találja; ezt a tulajdonságát egész házasságunk alatt megőrizte.

3. Bár szépnek találtam, nem ő volt a legvonzóbb nő az asztalnál. Tudom, úgy szokás leírni az első találkozást a szeretett személlyel, hogy sejtetünk valami különös fényt, ami belőle árad; „az arca beragyogta a helyiséget”, vagy hogy „le sem tudtam venni a szemem róla”. Az az igazság, hogy le tudtam róla venni a szemem, és le is vettem; azt mondanám, hogy a szó hagyományos értelmében Connie volt a harmadik legszebb nő a konyhában. A húgom, aki imádott kérkedni az „egyéniiségével”, szerette körülvenni magát a lehető „legmenőbb” emberekkel, és bár a menőség a kedvességgel ritkán jár kéz a kézben, a húgom szerint az, hogy ezek az emberek gyakran visszataszítóak, kegyetlenek, követelőzőek vagy idióták voltak, csekély ár volt a cserébe rá is vetülő fényért. Tehát hiába volt ott sok vonzó ember akkor éjjel, én nagyon örültem, hogy Connie mellett ülhetek, akkor is, ha első látásra nem pezsgett, izzott, világitott stb.

4. Nagyon vonzó volt a hangja – mély, száraz, egy kissé rekedtes, észrevehető londoni akcentussal. Az évek során ez utóbbit elhagyta, de akkoriban tényleg elharapta kicsit a mássalhangzókat. Az akcentusról általában lehetett következtetni a társadalmi háttérre, de nem a húgom köreiből. Volt például

egy tősgyökeres londoninak tűnő haverja, aki úgy beszélt, mint egy kürtcsigaárus, pedig az apja volt Bath és Wells püspöke. Connie őszinte, okos kérdéseket tett fel ezen a bizonyos hangon, amin a csipetnyi ironia mellett érezhető volt, hogy magában jól mulat. „A bohócok az igazi életben is olyan viccesek, mint a színpadon?” Ilyesmiket kérdezett. A hangjában ott volt a humoristák által ösztönösen használt mérték, és úgy volt vicces, hogy mosolyognia sem kellett hozzá; ezt mindig irigyeltem tőle. Azon ritka alkalmakkor, amikor nagyközönség előtt viccet mesélek, úgy grimaszolok, mint egy berezelt csimpánz, de Connie mindig felvette, ma is felveszi a pléhpfát. „Tehát – kérdezte maszkszerű arccal –, amikor a levegőben repülsz a partnered felé, soha nem kísért meg a gondolat, hogy az utolsó, a legeslegutolsó pillanatban ezt csináld?” Connie az orra elé emelte a hüvelykujját, a többit meg mozgatta, amit én iszonyúan viccesnek találtam.

5. Jó sokat ivott, mindig újratöltötte a poharát, mielőtt kiürült volna, mint aki attól tart, hogy elfogy a bor. Az itálnak semmi észrevehető hatása nem volt, legfeljebb az, hogy a beszélgetés feszesebbé vált, mintha nagyobb összpontosítást igényelt volna. Connie lazán viszonyult az iváshoz, bár volt benne némi „asztal alá iszlak”-felvágás is. Mókásnak tűnt.

6. Feltűnően jó stílusa volt. Nem drága holmikba vagy kirívóan öltözött, de nagyon *rendben* volt. Az akkori divat nagy hangsúlyt fektetett a ruhák bőségére, ezért az asztal körül ülő vendégek úgy festettek, mint a bölcsisek a szüleik pólójában. Velük ellentétben Connie csinos és elegáns volt régi ruhákban is (azóta megtanultam, hogy „vintage”), amik jól szabottak voltak, rásimultak, és kihangsúlyozták – bocsánat, tényleg elnézést

kérek, de ezt nem lehet másképpen mondani – a „domborulatait”. Okos volt, eredeti, egyszerre úttörő és régimódi, mintha egy fekete-fehér filmből lépett volna elő. Én viszont – visszatekintve – semmiféle benyomást nem kívántam kelteni. A ruhatáram a színiskálán a világos vakondszíntől a szürkéig terjedt, a zuzmók minden árnyalatával, és néhány chino nadrág is felbukkan az emlékeimben... A rejtőzködő életmód mindenestre működött, mert...

7. A jobb oldalamon ülő nő semmiféle érdeklődést nem mutatott irántam.

10. a repülő trapézon függő merész fiatalember

De miért is mutatott volna? Míg Jake, a trapézművész, farkaszemet nézett a halállal, én legfeljebb a televízió képernyőjével néztem farkaszemet esténként. Nem is akármilyen cirkuszban dolgozott, hanem *punk* cirkuszban, egy újhullámos cirkuszfélében, ahol láncfűrészszel zsonglörködtek és meggyújtott olajos hordókon doboltak rendületlenül. A cirkusz szexi lett; a táncoló elefántokat felváltották a meztelen gumiemberek, az ultraerőszak, és, magyarázta Jake, „egyfajta anarchisztikus, posztapokaliptikus *Mad Max* esztétika”.

– Azt állítod, hogy nincsenek benne bohócok, akik azokat a kipotyogós kerekű autókat vezetik? – kérdezte tőle Connie pókerarccal.

– Azt! Az lószar! A mi autóink *felrobbannak!* A Clapham Commonban lépünk fel jövő héten, szerzek jegyet mind a ketőtöknek, te is jöhetsz!

– Ja, nem vagyunk együtt! – felelte Connie talán egy kicsit túl gyorsan. – Csak most találkoztunk.

– Á! – bólított Jake, mintha azt mondaná, hogy „gondolhattam volna”. Hogy megtörjem a pillanatnyi csendet, megkérdeztem:

– Mondd csak, trapézművészként nehéz jó kötelező biztosítást kötni?

A százalékos arány változó, de néha én sem értem, ami kicsúszik a számon. Lehet, hogy viccelni akartam. Talán azt reméltem, hogy felhúzott szemöldököm és fanyar mosolyom felvehetik a versenyt Connie lakonikus stílusával. Ha ez utóbbiról volt szó, csúfosan megbuktam, mert Connie nem nevetett, ellenben töltött magának még egy kis bort.

– Nem, mert nem mondom el a biztosítónak – felelte Jake, mint egy összeesküvő, éljen az anarchia, meg minden; a jövőben viszont elköszönhetsz a kárigényedtől, nagyfiú. Miután sikerült a biztosítási prémiumok felé tereltem a beszélgetést, szedtem magamnak egy jókora adagot a tonhalas rakott tésztából, le is csöpögtettem Connie kezét a lávaforró, olvadt cheddarral, és miközben Connie lecsipegette magáról a zsíros sajszalakat, Jake újra belefogott a monológjába, és átnyúlt előttem egy kis piáért. Korábban úgy képzeltem a trapézművészeket – már amikor elképzeltem őket –, hogy simára borotvált, széles vállú Burt Lancaster típusok, lenyalt, brillantinos hajjal, balett-trikóban. Jake viszont egy vadember volt, egész testét fényes, kosárlabdaszínű szőrzet borította, de jóképű is, markáns vonásokkal; a bicepszén kelta tetoválás futott körbe, és kócos, vörös haját egy zsíros, fodros hajgumival fogta kontyba. Amikor beszélt – és jó sokat beszélt –, a tekintete felperzselte Connie-t, rajtam egyene-

sen keresztülnézett, így nem volt más választásom, mint beletördölni, hogy otromba udvarlásának én is tanúja leszek. Egyéb ötlet híján a kezdetleges salátaféleség felé nyúltam. A malátaecet és főzőolaj bőséges hozzáadása a húgom ritka gasztronómiai tehetségéről árulkodott: a salátalevelek íze emlékeztetett a zacskós *csipsz*-ére.

– Az a pillanat, amikor a levegőben vagy – mondta Jake és kinyújtózott a plafon felé –, amikor zuhansz, de majdnem repülsz is, ahhoz semmi nem fogható. Megpróbálsz elnyújtani, de... eltűnik. Mintha egy orgazmust akarnál elnyújtani. Ismered azt az érzést?

– Hogy ismerem-e? – kérdezte Connie fapofával. – Éppen azt csinálom.

Kirobbant belőlem a röhögés, mire Jake mogorván ráncolta a homlokát, én meg kínálgatni kezdtem a kesernyés salátát: – Jégсалáta, valaki? Jégсалáta?

II. vegyületek

A tonhalas rakott tésztát nagy nehezen legyűrtem, de Jake monológja belelógott az „utóételbe” is, ami sherry puding volt, annyi műtejszínhabbal, Smartieszal és zselés cukorkával, hogy bárkinél kettes típusú diabéteszt okozhatott volna. Connie és Jake áthajoltak előttem, feromonfátyol ült közöttük a levegőben, és az erotikus energiamező elől addig-addig hátráltam a székkal, hogy gyakorlatilag a folyosón találtam magam a kerékpárok és a felhalmozott *Arany Oldalak* mellett. Connie egy bizonyos ponton felfigyelhetett erre, mert felém fordult és megkérdezte:

– Nos, Daniel, mi is a foglalkozásod?

Daniel. Majdnem eltalálta.

– Tudós vagyok.

– Igen, a húgod mondta. Meg hogy doktorid is van. Milyen területen?

– Biokémia, de jelenleg a *drosophilá*-t, vagyis a muslicát tanulmányozom.

– Folytasd!

– Folytassam?

– Mesélj még! – kérte. – Hacsak nem titok.

– Nem az, de az emberek általában ennél többet nem akarnak hallani. Hogy is mondjam... Na jó, különböző vegyi anyagokkal genetikai mutációkat idézünk elő...

Jake hallhatóan felnyögött, és éreztem, hogy valami végigsimít az arcomon, amikor a borért nyúlt. Vannak olyanok, akik előtt a „tudós” szó hallatán egy elborult tekintetű elmebeteg képe jelenik meg, míg mások egy fanatikus szervezet fehér köpenyes talpnyalóját látják benne, aki akár egy Bond-filmben is szerepelhetne. Jake egészen nyilvánvalóan ilyen volt.

– *Mutáció?* – kérdezte a trapézművész ingerülten. – Miért kell egy muslicából mutáció? Szegény nyomorultat miért kell piszkálni?

– A mutációk önmagukban nem természetellenesek. A szó szinonimája lehetne az evolú...

– Szerintem nem helyes a természet rendjébe beavatkozni. – Jake immár az egész asztalhoz beszélt. – A növényvédő szerek és a gombaölők véleményem szerint mind ördögtől valók.

Ez így hipotézisként nehezen állta meg a helyét.

– Nem vagyok biztos benne, hogy egy vegyi anyag önmagában ördögtől való. Lehet felelőtlenül vagy meggondolatlanul használni, és sajnos néha elő is for...

– Egy barátnőmnek hobbikertje van Stoke Newingtonban; teljesen bio az egész, és az ételei csodálatosak, egyszerűen csodálatosak...

– Biztos vagyok benne. De nem hinném, hogy Stoke Newingtonban sáskajárás lenne, vagy minden évben aszály, vagy a talaj fogyna ki a tápanyagokból...

– A répának legyen répaíze – kiáltotta Jake, ködös *non sequitur*-ként.

– Elnézést, nem igazán...

– Vegyi anyagok! Mindenhol vegyi anyagok!

Még egy *non sequitur*.

– De... minden vegyi anyag. A répa maga is vegyi anyagokból áll, a saláta is vegyi anyag. Ez itt pláne. Még te is, Jake, te is vegyi anyagokból vagy.

Jake megsértődött.

– Én biztos nem! – mondta, mire Connie nevetni kezdett.

– Már ne is haragudj – mondtam –, de igen. Hat fő elemből állsz, hatvanöt százalékban oxigénből, tizennyolc százalékban szénből, tíz százalékban...

– Minden azért van, mert epret akarnak termesztetni a sivatagban. Ha csak a helyben megtermett élelmiszereket ennénk, amik természetesen megteremnek, ezek nélkül a vegyi anyagok nélkül...

– Csodásan hangzik, de ha a talajból hiányoznak a szükséges tápanyagok, ha a családot éhezik, mert levéltetű és gomba tá-

madta meg a termést, akkor még hálás is leszel ezekért az ördögadta vegyi anyagokért. – Már nem emlékszem, mi mindent hordtam össze. Szenvedélyesen szerettem a munkámat, úgy éreztem, hasznos és értékes, és akkor az idealizmusom mellett némi féltékenység is közrejátszott. Túl sokat ittam, és miután egész este vagy lekezelt, vagy átnézett rajtam, nem kedveltem meg a riválisomat, aki ahhoz az iskolához tartozott, ami szerint a betegségekre és az éhezésre a legjobb megoldás egy minél hosszabb és szórakoztatóbb rockkoncert.

– Bőven van elég élelem mindenki számára a Földön, csak rossz kezekbe került.

– Igen, de az nem a tudomány hibája! Hanem politika, közgazdaságtan! A tudomány nem felel sem az aszályokért, sem az éhínségekért, sem a betegségekért, viszont azok megtörténnek, és a tudományos kutatás itt kapcsolódik be. A mi felelősségünk az, hogy...

– Hogy még több DDT-t nyeljük? Még több thalidomidot?

Az utolsó kérdés hatalmas kárörömmel töltötte el Jake-et, vonzó mosollyal fordult közönsége felé, nagyon felvidította, hogy mások balszerencséjéből ilyen pompás érvet tudott kovácsolni. Borzalmas tragédia volt, de nem rémlett, hogy én vagy a kollégáim lettünk volna hibásak benne – mi mind felelősségteljes, humánus, rendes emberek voltunk, etnikailag és társadalmilag is tudatosak. Ráadásul azok a példák anomáliának számítottak a tudomány elképesztő vívmányaihoz képest, láttam is magam a cirkuszi sátor tetején, a búra alatt magasan, amint papírvágó késsel esek neki az egyik kötélnek.

– Mi történne – gondolkodtam hangosan –, ha ne adj’ isten lezuhannál a trapézáról, eltörnéd a lábad, és a seb iszonyúan elfertőződne? Abban az esetben én, kedves Jake, szeretnék ott állni az ágyad mellett, a kezemben antibiotikummal és fájdalomcsillapítóval, éppen csak olyan messze, hogy ne érij el, és azt mondani: tudom, hogy borzasztóan fáj, de sajnos nem adhatok ezekből, mert hát ezek vegyi anyagok, amiket tudósok hoztak létre, tényleg nagyon sajnálom, de azt hiszem, inkább amputálom mindkét lábadat. Fájdalomcsillapítás nélkül!

12. csönd

Lehet, hogy kissé eltúloztam a dolgot. Azt remélve, hogy szenvedélyesnek látszom, simán tébolyultnak gondolhattak. Bőven volt rosszindulat is abban, amit mondtam, és senki sem szereti a rosszindulatot egy baráti vacsorán, legalábbis a nyílt rosszindulatot nem, a húgom meg, aki csöpögő merőkanállal a kezében dühös pillantásokat vetett rám, biztos nem.

– Nos, Douglas, reméljük, erre nem kerül sor – mondta halgan. – Pudingot?

Az volt a legszomorúbb az egészben, hogy Connie előtt nem viselkedtem valami szépen. Bár alig beszéltünk még, nagyon tetszett ez a nő, és szerettem volna jó benyomást tenni rá. Némileg felindulva a jobb oldalamba pislogtam, ahol ő még mindig a tenyerébe ejtett állal ült, az arca teljesen közömbös volt, olvashatatlan, de számomra még kedvesebb, mint korábban, mert felemelte a fejét, kezét a karomra simította, és elmosolyodott.

– Elnézést kérek, Douglas, azt hiszem, az előbb Danielnek szólítottalak.

És az olyan volt – *olyan* volt, mint amikor felkapcsolják a villanyt.

13. világvége

Szerintem a házasságunk kifújta, mondta Connie. Azt hiszem, el akarlak hagyni.

Tisztában vagyok vele, hogy elhajlottam a tangensgörbétől és henteregtem egy kicsit a boldogabb időkben. Talán túl rózsaszín a szemüvegem. Azzal is tisztában vagyok, hogy a párok sokszor felturbózzák a „hogyan találkoztunk” című mondanévkört mindenféle részlettel és különleges jelentéssel. Ezeket az első találkozásokat teremtésmítosszá alakítjuk, szentimentálissá gyúrjuk, hogy elhitessük magunkkal és utódainkkal, ennek a találkozásnak „meg kellett történnie”; ezt szem előtt tartva talán tényleg az lenne a legjobb, ha itt megállnánk egy pillanatra, és visszatérnénk oda, ahonnan elindultunk – különösen azon az éjszakán, huszonöt év elteltével, amikor ugyanez az intelligens, lenyűgöző, vonzó asszony azzal ébresztett fel, hogy szerinte boldogabb, a jövője meg teljesebb és élménydúsabb lenne, és mindent számba véve sokkal inkább „élne”, ha szétválnánk.

– Próbálok elképzelni magunkat, ahogy itt ülünk esténként Albie nélkül. Mert lehet, hogy idegesítő, tudom, de miatta vagyunk még mindig együtt...

Miatta? Csak miatta?

– ...és rettegek attól, hogy kirepül itthonról, Douglas. Rettegek annak a... annak a *lyuknak* a gondolatától.

Mi az a lyuk? Én vagyok a lyuk?

– Miért lenne ott az a lyuk? Nem lesz ott semmiféle lyuk.

– Csak mi ketten, amint teszünk-veszünk a házban...

– Nem teszünk-veszünk semmit a házban! Majd kitalálunk valamit. Elfoglaljuk magunkat, dolgozunk, együtt csinálunk egy rakás dolgot... majd... majd betömjük azt a lyukat!

– Újrakezdésre lenne szükségem, környezetváltozásra.

– Költözni akarsz? Akkor költözünk.

– Nem a házról van szó. Hanem arról a gondolatról, hogy te meg én itt lihegünk egymás nyakában az idők végezetéig. Mint egy... egy Beckett-darabban.

Soha nem láttam még Beckett-darabot, de feltételeztem, hogy csak valami kellemetlen dologról lehet szó.

– Connie, tényleg annyira... annyira elviselhetetlen számodra a gondolat, hogy te és én magunkra maradunk? Én azt hittem, jó a házasságunk...

– Az is volt, most is az. Nagyon boldog voltam veled, Douglas, nagyon boldog, de a jövő...

– Akkor miért akarnád eldobni ezt az egészet?

– Mert azt érzem, hogy férj-feleségként, egységként már nem működünk. Megtettük, amit lehetett, de lépünk tovább, már nincs ezzel dolgunk.

– Én soha nem is dolognak fogtam fel.

– Nos, én néha igen. Néha kemény munka volt. Most, hogy Albie elmegy, azt akarom érezni, hogy kezdődik valami új, nem azt, hogy ez a vég kezdete.

A vég kezdete. Még mindig rólam beszél? Az ő szájából úgy hangzott, mintha én jelenteném a világvégét.

A beszélgetés folytatódott még egy darabig, Connie-t feldobta, hogy végre kitárulkozhat, én viszont kihátráltam volna ebből az egészszből, és összefüggéstelenül makogva küzdöttem, hogy megértsem. Mióta érez így? Tényleg ilyen boldogtalan, ennyire megcsömörlött tőlem? Azt értettem, hogy szeretné „újra felfedezni önmagát”, de miért ne tudná újra felfedezni önmagát mellettem? Azért, mondta, mert úgy érzi, nincs már dolgunk egymással.

Nincs már dolgunk. Felneveltünk egy fiút, aki... nos, egészséges. Időnként boldognak is tűnt, amikor azt gondolta, hogy senki sem figyel. Az iskolában népszerű volt, és a jelek szerint volt benne valami vonzó. Dühítő is tudott lenni, persze, és mindig inkább Connie fia volt, mint az enyém; ők ketten mindig közelebb álltak egymáshoz, Albie mindig „anya csapatában” játszott. Bár a gyerek nekem köszönhette, hogy a világra jött, gyanítom, úgy érezte, hogy az anyjának valami jobb járt volna. De mégis, tényleg ő lenne húsz év házasságnak az egyedüli összekovácsolója és terméke, az egy szem mű?

– Azt hittem... meg sem fordult a fejemben, hogy... mindig úgy képzeltem... – Kimerülten egyre kevésbé tudtam kifejezni magam. – Mindig az volt a benyomásom, hogy azért vagyunk együtt, mert együtt akarunk lenni, és mert többnyire boldogok vagyunk. Azt hittem, szeretjük egymást. Azt gondoltam... nyilván tévedtem, de én már vártam, hogy együtt öregedjünk meg. Te, én, együtt megöregszünk és szépen meghalunk.

Connie felém fordította a fejét a párnán, és megszólalt:

– Douglas, épeszű ember ezt nem várja.